

Motion till riksdagen 2009/10:Ub555

av Marie Granlund m.fl. (s)

Högskolan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska vara en ledande kunskapsnation.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett nytt resurstilldelningssystem som möjliggör högkvalitativ utbildning och forskning i hela landet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om investeringar i höjd kvalitet, omfattning på undervisningen och fler praktikplatser.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om breddad rekrytering.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att bygga ut högskolan.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbetslivserfarenhet ska vara meriterande vid tillträde till högskola och universitet.

Vår syn på högskola och universitet

Sverige ska vara en ledande kunskaps- och forskningsnation. De människor och nationer som är bäst förberedda att möta den allt snabbare globaliseringen kommer att kunna hävda sig bättre i framtiden. Utbildning och forskning har därför central betydelse för välfärdens tillväxt och utveckling. Satsningar på utbildning på alla nivåer bryter väg för kunskapssamhället.

Vi menar att kunskap och bildning vidgar vyer och bidrar till personlighetsutveckling. För socialdemokratin handlar bildning bland annat om självständighet, kritiskt tänkande, problemformulering och reflektion. Det handlar också om att kunna söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå och att

Fel! Okänt namn på

förmedla och utbyta kunskaper med andra. Bildningsbegreppet bör präglade all högskoleutbildning.

Utbildning är en avgörande förutsättning för att befästa demokratin och utjämna olikheter i fördelningen av välfärd, inflytande och möjligheter till att aktivt delta i samhället. Alla människors rätt till kunskap och utveckling är utgångspunkt för socialdemokratisk utbildningspolitik. Kunskapssamhället skall stå öppet för alla.

Kunskap blir inte mindre för att den delas av fler – tvärtom. Tillväxt och välfärd förutsätter en hög utbildningsnivå i hela befolkningen. Kunskaps-segregation innebär att samhället inte tar vara på alla de människor och de kunskaper som finns i samhället. Ojämlikheter i tillgången till utbildning betyder dessutom ojämlikheter i makt både över det egna livet och i samhället. Utbildningspolitiken är därför central för socialdemokratins fördelningsspolitik i kunskapssamhället.

Historik

Socialdemokraterna har genomdrivit en radikal utbyggnad av högre utbildning och forskning. Fyra högskolor har utvecklats till fullfjädrade universitet. Genom en målmedveten politisk satsning finns det idag universitet och högskolor som fungerar som kraftcentrum för utvecklingen i varje enskilt län. Det har visat sig vara en mycket effektiv och tillväxtfrämjande politik.

Utbyggnaden och satsningen på högskolorna skedde dock inte utan politisk strid. Inte minst moderaterna motarbetade satsningarna och kallade de nya högskolorna för "bygdehögskolor".

För att säkerställa att all högskoleutbildning möter högt ställda kvalitetskrav byggdes ett nytt heltäckande system för kvalitetsutvärdering upp inom ramen för Högskoleverket.

Den tidigare socialdemokratiska regeringen tillförde även högskolan stora resurser för att kunna utbilda fler. Över 100 000 nya studieplatser tillkom under en tioårsperiod. Detta var en målmedveten politik för att bereda fler ungdomar med högskolebehörighet möjlighet att förverkliga sina utbildningsdrömmar och studera vidare på högskolan. Forskning visar att både samhället och de enskilda individerna tjänar på att höja kunskapsnivån.

Den kraftiga utbyggnaden av högskolan har öppnat möjligheten till studier för allt fler. Den har medfört att ca hälften av alla studenter är barn till föräldrar utan högskoleutbildning. Det visar att det är möjligt att minska snedrekryteringen om den politiska viljan finns.

Kompetenskommission för en starkare och bättre dimensionering

Sveriges ekonomi befinner sig i ett mycket svårt läge. För att öka människors möjlighet att få arbete och därigenom lindra krisen och påskynda återhämtningen måste investeringarna i utbildning stärkas.

Vi socialdemokrater vill se en dimensionering av högskolan som innebär en utbyggnad i antal platser, men som också är mer målfokuserad och effektiv. En del av lösningen är att styra de reguljära utbildningssatsningarna i högre utsträckning mot bristyrken, och vi menar att platserna på högskolan i högre utsträckning måste styras efter arbetsmarknadens behov. På kort och lång sikt kommer det att råda också brist inom flera akademikeryrken. Det krävs nytänkande och kreativa lösningar för att möta dessa behov. Vi föreslår att en kompetenskommission tillsätts. Kommissionen ska, i kontakt med branschföreträdare, snabbt kartlägga bristkompetens såväl nationellt som för varje län och region. Därefter ska Kompetenskommissionen ha mandat att upphandla yrkesutbildningar från bland annat högskolor. Utbildningarna ska vara yrkesinriktade och ha en nära koppling till arbetslivet. Kommissionen ska också få i uppdrag att analysera vad som kan göras för att öka söktrycket till utbildningar som bedöms som strategiska för näringsliv och offentlig sektor, men som idag har svårt att fylla sina utbildningsplatser. Kommissionen ska bestå av företrädare för näringslivets branschorganisationer, små och stora företag, kommuner, stat och fackföreningar.

Kompetenskommissionen kan bli ett väl fungerande verktyg där dimensioneringen av högre utbildning inte fungerar. Och då den främst riktar sig till de som bäst behöver en akademisk examen eller kortare fortbildning, kan den också bli ett effektivt redskap för att stödja rekryteringen av studenter från studieovan bakgrund.

Högskoleutbildningarna måste hålla en hög kvalitet

Trots att Högskoleverkets kvalitetsuppföljningar visar att svenska universitet och högskolor överlag står sig väl vid en internationell jämförelse av utbildningskvaliteten finns tydliga kvalitetsproblem som måste hanteras. Utvärderingar visar att utbildningskvaliteten kan höjas nationellt genom tydligare profilering av utbildningsutbudet, ökad samverkan mellan och inom lärosäten och koncentration av vissa utbildningar. Vi socialdemokrater anser att det är viktigt att denna utveckling fortsätter, men avvisar alla planer på att med politiska beslut tvinga högskolor att slås ihop eller att förespråka samverkan eller samgående enbart på geografiska grunder.

Fel! Okänt namn

Nytt resursfördelningssystem som stimulerar kvalitet

Vi socialdemokrater menar att det behövs ett förändrat resurstilldelningssystem som förstärker kvaliteten i den högre utbildningen. Den tidigare socialdemokratiska regeringen tillsatte därför en utredning med uppdrag att se över hur det nuvarande systemet för den grundläggande högskoleutbildningen fungerar.

Den senaste utredningen har presenterat intressanta förslag om hur kvaliteten kan stärkas och långsiktigheten för lärosätena öka. Ett helhetsgrepp måste tas vad gäller förändringar i högskolans resurstilldelningssystem. Det nya systemet måste också innebära att det kan bedrivas högkvalitativ utbildning och forskning i hela landet.

Vi är principiellt öppna för att delar av anslagen till grundutbildning fördelas efter nationella kvalitetskriterier. Det främjar utveckling och kan även ge en bättre information till studenterna om var kvaliteten är särskilt god. För att en sådan resursfördelning ska fungera väl måste dock framtagandet av kriterier ske i nära dialog med landets alla lärosäten.

Investering i höjd kvalitet

Kvaliteten inom den högre utbildningen behöver höjas. Under det senaste decenniet har en omfattande utbyggnad av högskolorna skett och antalet studieplatser fördubblades mellan 1990 och 2006. Utbyggnaden har satt press på högskolan och det är nu viktigt att också satsa på höjd kvalitet. Kvaliteten måste lyftas i högskolan, särskilt inom de ämnesområden som idag har en liten andel lärarledd tid. På många utbildningar behöver studenterna fler föreläsningar och seminarier, och uppsatsstudenter behöver mer tid med sina handledare. Vi vill därför satsa 400 miljoner kronor om året för att höja kvaliteten inom grundutbildningen, framför allt inom samhällsvetenskap och humaniora. Medlen ska gå till att höja kvaliteten i utbildningen framför allt genom mer undervisning.

Lärarnas utbildning och tid för undervisning

Vi socialdemokrater ser allvarligt på de rapporter som lyfter fram utbildningar där antalet lärarledda lektioner är försvinnande få. Det finns dessutom en brist på disputerade lärare vid ett antal av landets högskolor. Andelen disputerade lärare inom svenska universitet och högskolor bör öka för att leva upp till krav på forskningsanknytning och att all högskoleutbildning ska vila på vetenskaplig grund. Vi menar att det är i mötet mellan student och lärare som studenten kan utveckla de kunskaper som en akademisk utbildning ska inne-

bära. En hög andel disputerade lärare är också viktigt för att upprätthålla alla utbildningars status.

Bättre arbetslivskoppling

En bättre arbetslivsanknytning ger en verklighetsförankring i utbildningen. Det innebär också att fler studenter får kunskap om vad de utbildar sig till, samt att man därigenom kan göra mer välvägd studieval. Arbetslivsanknytning ger förståelse för sammanhang och studiemotivation. Arbetslivsanknytning utjämnar skillnaderna i kontakter på arbetsmarknaden som är så viktiga för att få det jobb studenten strävar efter. Högskolor och universitet bör få ett tydligt uppdrag att förbereda studenterna inför arbetslivet. Samverkan med arbetslivet kan öka den verksamhetsförlagda utbildningen, till exempel praktik av olika slag. Särskilt viktigt är detta för studenter som saknar kontakter och nätverk. Högskolor och universitet bör få i uppdrag att inlemma karriärplanering för alla studenter tidigt i utbildningen. Under 2010–2012 föreslår vi att 100 miljoner kronor per år avsätts för förbättrad studie- och karriärrådgivning på landets universitet och högskolor.

När jobbkrisen förvärras så drabbas även unga välutbildade hårt. Vi föreslår en särskild jobb- och praktiksatsning på statliga myndigheter riktad till de unga som är på väg att avsluta sina studier och som nu möter en hård arbetsmarknad. 200 miljoner kronor ska avsättas till de statliga myndigheterna för denna satsning.

Samtliga universitet och högskolor bör ges i uppdrag att systematiskt följa upp tidigare studenter för att ytterligare höja kvaliteten i utbildningen. Högskoleverket har i en skrivelse till regeringen framhållit behovet av att högskolor och universitet genomför systematiska uppföljningar. Systematiska uppföljningar skulle vara ett viktigt verktyg för utvecklingen av utbildningarna.

Vi socialdemokrater efterlyser reformer och åtgärder som gör att studenter kan komma ut på arbetsmarknaden tidigare. Ett förslag som borde övervägas i detta sammanhang är en övergång till ett treterminssystem inom högskolan. Ett sådant system skulle kunna öka genomströmningen och effektiviteten i högskolan, samtidigt som studenternas ekonomiska situation blir tryggare. Mindre förändringar som skulle ge effekter i samma riktning är att studenterna erbjuds poänggivande praktikplatser under sommaren eller att sommarkurser i normalfallet kan tillgodoräknas i studentens examen.

Broar mellan högskola och yrkeshögskola

Den tidigare socialdemokratiska regeringen tillsatte en utredning i syfte att förenkla och förtydliga systemet för eftergymnasial yrkesutbildning samt för att underlätta prioritering och resursfördelning på nationell nivå. Syftet var bland annat att säkerställa att uppföljning, utvärdering och kvalitetssäkring

Fel! Okänt namn på

sker inom området. Vi har därför stora förväntningar och gott hopp om den nya myndigheten Yrkeshögskolan. Vi är djupt oroad över den borgerliga regeringens ovilja att skjuta till tillräckliga medel för att starta fler av de kvalificerade yrkesutbildningar som har högt söktryck och bedömts ha hög kvalitet. Det drabbar människor som vill satsa på utbildning, och det drabbar den kvalificerade yrkesutbildningens ställning i det svenska utbildningssystemet.

Även om akademisk utbildning och kvalificerad yrkesutbildning har olika struktur och innehåll, är det mycket viktigt att undvika vattentäta skott mellan utbildningsformerna. Studenterna och deras fortsatta utvecklingsmöjligheter måste stå i fokus. Studenter inom Yrkeshögskolan måste kunna gå vidare till högskola, och högskolestudenter kan ha god nytta av att komplettera sin akademiska utbildning med kurser inom Yrkeshögskolan. Därför bör allt från poängsystem till utbildningarnas struktur ta hänsyn till detta.

Regeringen offrar en generation ungdomar

Den borgerliga alliansen motsätter sig det 50-procentsmål, att hälften av alla ungdomar ska ha påbörjat en utbildning på universitet och högskolor innan 25 års ålder, som den socialdemokratiska regeringen satte upp.

Avgångskullarna i gymnasiet är nu mycket stora. Det innebär att det krävs ett tillskott av högskoleplatser enkom för att dessa ungdomar ska få samma möjligheter att läsa vidare som tidigare generationer av ungdomar fått. Om inte högskolan byggs ut och utbyggnaden permanentas, kan övergången från gymnasium till högskola komma att minska. Detta i ett läge då flera OECD-länder har en större andel högutbildade av sin befolkning än vad Sverige har. Vi socialdemokrater föreslår därför att högskolan byggs ut med sammanlagt 12 500 platser från och med 2010.

Vi riskerar att få en förlorad generation ungdomar som inte kom in på högskolan trots att de har behörighet och intresse. I kombination med den stela och omoderna gymnasieskola regeringen föreslagit, märkligt utformade intagningsregler och en nedrustad vuxenutbildning kommer den sociala snedrekryteringen till högskolan öka påtagligt. En sådan utveckling med hårdare ransonerad högskoleutbildning avviker starkt från det internationella mönstret.

Fortsatt internationalisering

Högskolepolitiken blir alltmer internationell. Vi jämför oss oftare mellan länder och formar viktiga delar av framtidens utbildningar efter gemensamma måttstockar. I kretsen av industriländer (OECD) ser vi mycket tydliga mönster av kraftig expansion av den högre utbildningen och kvalitetsåtgärder för att möta konkurrensen i kunskapssamhället.

Vi ser behovet av att fortsatt öka utbildningens internationalisering och attraktivitet, att skapa tydlighet och jämförbarhet internationellt och nationellt och att bidra till höjd kvalitet. Syftet med internationaliseringen är att främja rörlighet, anställningsbarhet och ytterst också förbättra Europas konkurrenskraft som utbildningskontinent. Syftet med internationaliseringen är dock inte att likrikta utbildningar eller äventyra kvaliteten. Vi socialdemokrater ser allvarligt på att antalet svenska studenter som väljer att studera i andra länder är allt för få. I detta arbete kan Europeiska unionen spela en viktig roll. Vi menar att EU bör omfördela medel från jordbruksstödet till investeringar i utbildning och forskning, och att delar av dessa investeringar ska gå till öka antalet studenter som väljer att studera hela eller delar av sin utbildning i ett annat medlemsland.

Den öppna högskolan

Vi socialdemokrater menar att högskolan ska vara öppen för alla oavsett social bakgrund, etnisk tillhörighet, bostadsort, könstillhörighet eller funktionshinder. Den mångfald som finns i samhället måste avspeglas också i högskolan, både när det gäller studenter, lärare och forskare. Vi socialdemokrater vill att kravet på högskolorna att arbeta med breddad rekrytering ska ersättas eller kompletteras med ett mångfaldsmål som också fokuserar på breddat deltagande och fullföljande av studierna.

En breddad rekrytering, ökad mångfald och mer blandade studentgrupper ökar utbildningens kvalitet. I en grupp där studenterna har skiftande bakgrund berikas utbildningen av att olika erfarenheter, perspektiv och uppfattningar bryts mot varandra. Men nya grupper på högskolan ställer också nya krav på stöd och pedagogisk utbildning.

För oss är detta en kvalitetsfråga och en rättvisefråga. Tyvärr har den borgerliga regeringen inga ambitioner på detta område. Det samordnande arbetet med breddad rekrytering och pedagogiskt utvecklingsarbete har i stor utsträckning lagts ned. Under senare delen av 1990-talet kunde en viss minskning av den sociala snedrekryteringen noteras. Men den borgerliga regeringens stopp av högskoleutbyggnaden, nya intagningsregler, förändrad gymnasieskola och kraftiga besparingar inom vuxenutbildningen kommer ofrånkomligen att öka den sociala snedrekryteringen igen.

Vi socialdemokrater vill fortsätta motverka snedrekryteringen. Det är djupt orättvist att familjebakgrunden spelar en så stor roll för valet att gå vidare till högskolan. Dagens snedrekrytering innebär att personer med goda förutsättningar att klara av högskolestudier inte studerar. Samhället utnyttjar därigenom inte sina begåvningsresurser, samtidigt som efterfrågan på personer med högre utbildning ökar. Snedrekryteringen är en misshushållning med mänsklig kompetens, erfarenhet och begåvning.

Utbyggnaden av högskolornas distansutbildningar och deras samarbete med kommunala lärcentra och andra institutioner har betytt mycket för människors tillgång till högre utbildning i hela landet. En allt mer professional-

Fel! Okänt namn på

iserad struktur, ett utvecklat kvalitetsarbete kombinerat med ny teknik har både givit fler tillträde till högre utbildning och en större valfrihet för studenter. Det minskade beroendet av geografisk närhet har inneburit en stor frihet för många människor. Då det har stärkt den pedagogiska utvecklingen och samverkan mellan olika lärosäten har distansutbildningarna stärkt utbildningskvaliteten även på de utbildningar som inte läses på distans. Det har också gjort det möjligt att bo kvar eller slippa pendla, vilket stärkt tillväxt och utveckling även på de orter som saknar lärosäte i sin närhet. Därför är vi oroadade över regeringens neddragningar av stödet till distansutbildning. Arbetet med att utveckla distansutbildningen måste fortsätta.

Jämställdhet och genus

Det är också viktigt, av både rättvise- och kvalitetsskäl, att kvinnor kan påverka högskolans verksamhet i samma mån som män. Detta gäller alltifrån studentinflytande ur ett jämställdhetsperspektiv till att fler kvinnor finns på högre befattningar och med ledningsuppdrag. Vi socialdemokrater vill pröva möjligheten att inom ramen för det nya resurstilldelningssystemet premiera högskolor som arbetar aktivt med utbildningskvalitet också med tanke på jämställdhet och mångfald.

Ett konkret exempel på hur illa ställt det är med jämställdheten i högskolan är den låga andelen kvinnliga professorer, för närvarande 19 %. Fortfarande är chansen att bli professor markant mycket större för manliga än för kvinnliga doktorer, och kvinnliga professorer utnämns i genomsnitt betydligt senare under sin akademiska karriär. Ett mer aktivt och målinriktat arbete krävs för att nå acceptabel könsjämn balans på toppositioner inom högskolan. Det finns dessutom en stor könsjämn skevhet mellan olika utbildningar.

Det är betydelsefullt att både kvinnor och män känner sig väl till rätta i undervisningssituationen. Därför bör lärare ha kunskap om genus och hur detta påverkar undervisningen.

Slå vakt om studentinflytandet

Riksdagen har på regeringens förslag beslutat att avskaffa obligatoriet för studentkårer och studentnationer. Att alla studenter ska vara med i en studentkår är principiellt omdiskuterat, men har varit en viktig del för att Sveriges studenter ska kunna ha en stark röst runt om på Sveriges lärosäten.

För två år sedan var glädjande nog alla riksdagspartier eniga om att utreda hur kårobligatoriet kunde avskaffas på ett sätt som bevarade och stärkte studentinflytandet. Vi socialdemokrater försvarar inte kårobligatoriet av något principskäl. Men regeringen har utformat sitt förslag så att studenternas internationellt sett unika inflytande riskerar att slås i spillror. Vi ser stora poänger med att svenska studenter inte bara är passiva konsumenter, utan tvärtom

aktiva och kunniga medaktörer i akademien. Granskningen och utvecklingen av högskolornas kvalitet riskerar nu att försämrans. I sitt förslag lägger regeringen också över ett antal nya kostsamma uppgifter för den studiesociala verksamheten på högskolorna utan att skjuta till en krona för detta. Resurser kommer därför att tas från grundutbildningsanslaget och urholka utbildningskvaliteten ytterligare. Sammantaget är detta djupt ansvarslöst mot alla som verkar i den högre utbildningen idag.

Vi kommer aldrig att acceptera en utveckling som leder till ett försvagat studentinflytande. Sverige har idag ett unikt studentinflytande på alla nivåer i högskolan, från den enskilda kursen till den nationella arenan. Studenternas inflytande bidrar i stor utsträckning till att granska och utveckla kvaliteten i den högre utbildningen. Studentinflytandet måste bevaras på alla nivåer och legitimiteten för studentrepresentanterna värnas. Studentkårer och nationer måste även i framtiden kunna vara fria och oberoende gentemot högskolan. Utbildningsbevakningen för att utveckla kvaliteten i utbildningarna måste fortsätta. Det studiesociala arbetet och studenthälsan måste bibehållas och utvecklas ytterligare.

En politik för livslångt lärande

För socialdemokraterna är det en demokratisk fråga att alla ska få samma chans till utbildning. Olika typer av kunskaper och sätt att införskaffa kunskap ska värderas högt. I ett modernt samhälle är det viktigt att ett livslångt lärande gör det möjligt för människor att gå emellan arbetslivet och studier.

Vuxenutbildningen måste därför förstärkas – inte försvagas – och möjligheterna att gå in och ut mellan studier och arbetsliv öka. Ett av de bästa sätten för att uppnå en breddad rekrytering till högskolan har varit den s.k. 25:4-regeln. Den innebär att man om man är minst 25 år och har fyra års arbetslivserfarenhet får högskolebehörighet.

Den borgerliga utbildningspolitiken försvårar för många grupper i samhället att börja studera och göra nya val i livet. Förutom avskaffandet av 25:4-regeln så har regeringen kraftigt skurit ned platserna i komvux, avvecklat rekryteringsbidraget för arbetslösa och funktionshindrade och avskaffat bidraget till korttidsstudier. De borgerliga talar om validering av kunskaper uppnådda i arbetslivet som metod för antagning, men utan att anvisa medel eller ge konkreta förslag. På område efter område byggs återvändsgränder in i utbildningssystemet.

Fel! Okänt namn

Nya tillträdesregler till högskolan missgynnar många grupper och leder till taktikval

Vi ställer oss i grunden positiva till förändringar av antagningsreglerna till högskolan. De behöver bli mer rättvisa, tydliga och förenklade samt signalera att goda kunskaper från gymnasieskolan lönar sig. Socialdemokraterna anser att det är viktigt att antagningsreglerna till högskolan premierar fördjupning i karaktärsämnen, språk och matematik. Bland annat vill vi se över möjligheten att validera hemspråkskunskaper och låta dessa vara meriterande på utbildningar där denna kompetens är relevant. Regeringens nya tillträdesregler är dock illa utformade. Regeringens olika initiativ skapar osäkerhet kring vilka regler som kommer att gälla i framtiden.

Riksdagens beslut om nya tillträdesregler till högskolan kommer att innebära att barn och ungdomar som gör ”fel” val i ungdomsåren får svårare att ta igen det senare. Olika regler kommer att gälla beroende på vilket år man är född. I praktiken kommer språkvalen i årskurs 6, när barnen är 12 år, att påverka de maxpoäng man senare i livet ska söka in på högskolan på. Med den kommande gymnasiereformen blir denna återvändspolitik ännu tydligare. De som väljer praktisk inriktning i gymnasiet ska inte längre få högskolebehörighet. Sedan tidigare vet vi att otydliga och skiftande regler är ett effektivt verktyg att stänga ute studerande från familjer utan studietradition från utbildning.

Socialdemokraterna vill att fler unga människor ska få möjlighet att förverkliga sina utbildningsdrömmar. Framtidens arbetsmarknad kräver mer flexibilitet och livslångt lärande. Både mer av kvalificerade yrkesutbildningar och bra högskoleutbildningar behövs.

De nya urvalsgrupper som planeras träda i kraft 2010 kommer i praktiken att innebära ett stopp från sökande från folkhögskolor, eftersom dessa kommer att räknas in i en ny kvotgrupp med liten chans till tillträde. Högskoleverket har insett att de nya reglerna får dessa konsekvenser och har försökt påverka departementet att ändra reglerna, utan gehör. Denna skevhet med det nya urvalssystemet måste ses över och rättas till. Det kan inte accepteras att de nya urvalsreglerna utestänger alla dessa ambitiösa studerande som vill komplettera sina kunskaper genom folkhögskolor och gå vidare till högskola. Det skulle också utgöra ett hårt slag mot folkhögskolornas popularitet och status.

Högskolor och universitet – en del av samhället

Universitet och högskolor är en del av samhället och har en viktig samhällelig uppgift. Staten måste kunna garantera en fri forskning och undervisning med hög kvalitet oberoende av externa intressen och finansierare. Därför finansierar staten universiteten och högskolorna med cirka 50 miljarder kronor per år. Besluten om den närmare inriktningen och uppläggningsen av verksamheten

Fel! Okänt namn på

beslutar i stort sett lärosätena själva om. Mot denna bakgrund är det rimligt att allmänheten representeras och har insyn i det arbetet. Det är naturligt att landets högskolor och universitetet har styrelser där ledamöterna har en bred förankring i det omgivande samhället. Av detta följer att personer från näringslivet och med politiska förtroendeuppdrag på nationell, regional eller lokal nivå utgör en naturlig rekryteringsbas för en del av lärosätenas styrelser.

En röd tråd i regeringens högskolepolitik är att minska samhällets insyn och inflytande över högskolan. Vi socialdemokrater motsätter oss inte regel-förenklningar eller stärkta befogenheter för högskolorna som stärker deras utvecklingspotential. Däremot vill vi varna för de långsiktiga konsekvenserna av ett ökat avstånd mellan akademien, staten och det omgivande samhället. Om högskolevärlden helt och fullt får råda sig själv avseende resursfördelning och organisation även i strategiskt viktiga frågor, och inte vill svara upp mot det moderna samhällets krav på insyn, ökad effektivitet och minskade klyftor mellan olika samhällssektorer, finns en risk att samhället drar sig undan även ekonomiskt. En sådan utveckling skulle drabba högskolans långsiktiga oberoende, såväl som högskolans status i samhället. Bland annat därför måste högskola och forskning vara en angelägenhet för alla, inte bara för dem som verkar direkt i verksamheterna.

Stockholm den 4 oktober 2009

Marie Granlund (s)

Mikael Damberg (s)

Peter Hultqvist (s)

Agneta Lundberg (s)

Thomas Strand (s)

Caroline Helmersson-Olsson (s)

Jan Emanuel Johansson (s)

Louise Malmström (s)